

Kas tema annus mees nüid töe pärast wõi nasiatuseks seda ütelust ütelnud on, seda mina ei tea, wõi on see kõõrutajatest tema kohta wäljaarvatud, aga niipalju on tösi, et see targu on wäljaarvatud, sest sõrast kohta kesklegil surelikul anda ega juhtada ei ole.

Mõni aeg pärast seda on targad mehed oma päid Arhhimeedese maakera paigast äratõstmise nõudmiste üle kauniste waewanud ning ilma teiste nimetamata, ütleb Peetrus Shottus Arhhimeedese üteluse töendamiseks, et kui maakera ka täiesti kullaast oleks, siisgi wõiks mashina tegewuse läbi seda raslust paigast äranihutada. Jah, ta on ta targu teinud, et ta omast ütelusest on ära võganud, sest ta ütleb, kui kesgi selle mashina esimese ratta weerend tunni sees 10 tuhat korda (mis täitsa wõimata on) ümberajada wõib, siis käia ta viimane ratas $100,000 \times 1000$ miljoni aasta sees aga ühe korra ringi.

Siisgi on ennenimetatut prohwessor Sturm natukese mõistlikumalt läbi arwanud, ta ütleb: „Kui Arhhimeedes oleks niisugust hoova teha tahtnud, millega ta maakera oleks tahtnud paigast ära nihutada, siis oleks temal nii palju puud tarvis läinud, kui kogu maakera peale puud kasvama mahub ja nii et puu puus finni oleks ning

kõik puud piaküwad 1000 jala pikkused olema ja siis saaks neist niisuguse mashina, mille waras saeatuhande millioni (100,000,000,000) aasta sees ühe 100-diku tolli maakera omast praegusest paigast wõiks teise kohta nihutada. Jäalle niisamat wõimata olek. — Siisgi on aga sellest kõigist jäalle näha, kui arvamata suured on Jumala teud ja Tema on põhjakaare tühja peale rajaanud ning maad üles säädnud rippuma ei ühegi asja külge; Tema siub wee pilwede sisse kofku ja ükski pilwe ei lähe lõhki; Tema on maad rajaanud kindlaste, et see ei pia oma säätnud paigast kõikuma ei jial ega igaweste.

Nüid waatame veel mõne tähtsama asja Euroopast: nende kilda langeb kõige pealt Peetri kirik Rooma linna, seda ehitati 108 aastat, see oli aastast 1506 kuni 1614 ja 12 kuulust ehituse meistert oliwad järjepannu seal fallal tegewad olnud; selleks otstarbeks lastis paavst Leo X Sakseni munga läbi pattude andeks andmisse sedelaid müüja ja mäherduse märatuse läbi tulsi nüü ja kiriku puhastamine.

Kõdige kõrgema torniga kirik on Münstri kirik, mille pilt, kui ma mitte ei eksi, lapsena õndsaast Dr. Kreuzwaldist Sakslaste kirjanduse järele wäljantud „Maailm ja mõnda” sees nägin.